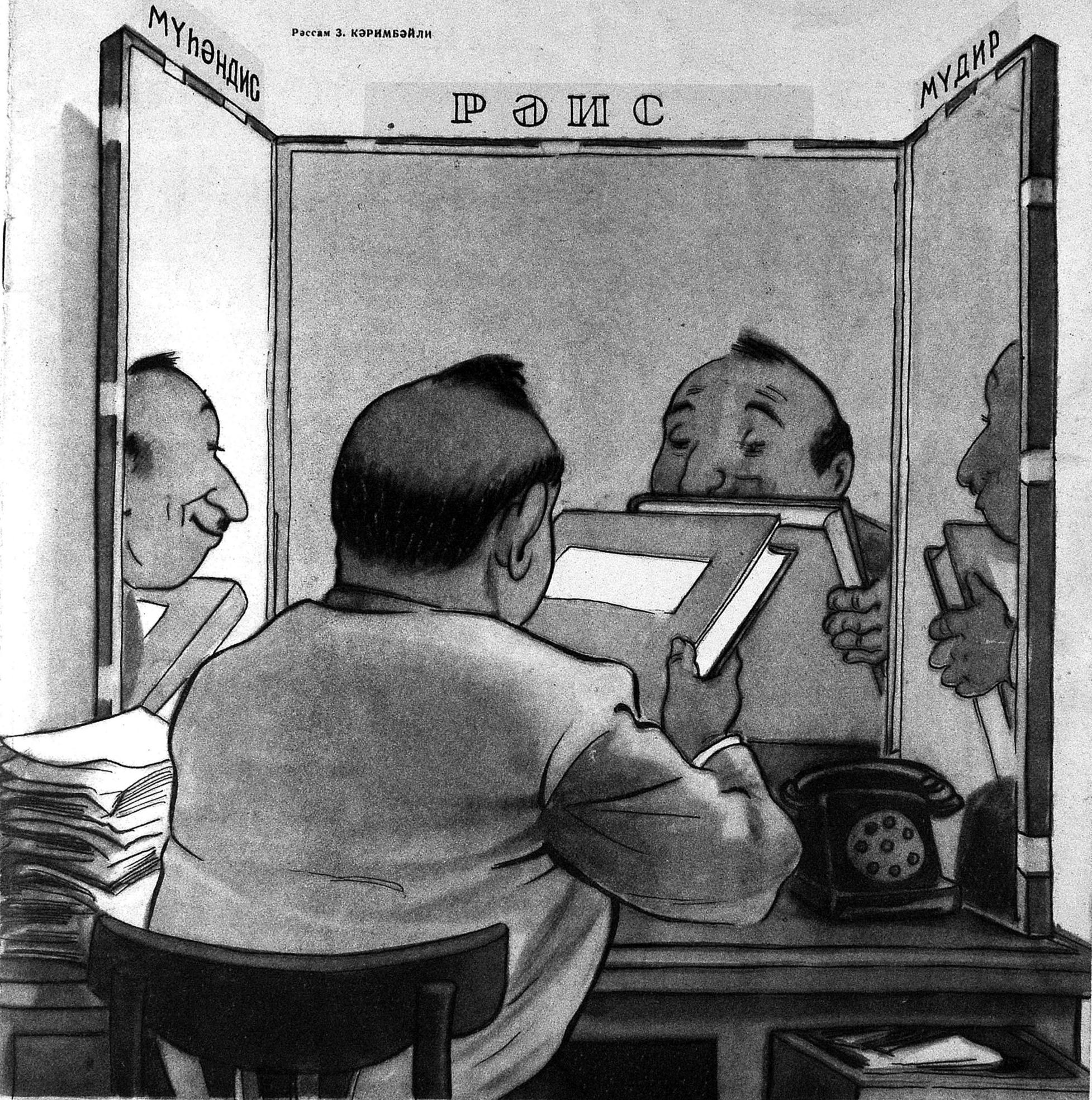

Рәссаам З. КЭРИМБӘЙЛИ

РӘИС

Завод мүдирі Өзұмов, ени тикинти лайиһесинин тәртибини мүһәндис Өзұмова тапшырыды, лайиһе һазыр олдугдан соңа трест директору Өзұмовун тәсдиги илә зәһмәт һагы мүәллифин өзүнә чатды.

К И Р П И

Шаир С. Рустэмдин ана-
дан олмасынын әлли
ишлий мұнасибетінде.

Охуон, бир гызыл китабем мән,
Ингилаб оғлу, ингилабем мән.
Руңу йүксәк адамларын бирийәм.
Халғымын топ-түфәнкли шаирийәм.

СҮЛЕЙМАН РУСТАМ

МӘХФИ МӘКТУБ

КОЙЧАЙ РАЙОН ПРОКУРОРУ

ШАВРУГОВ ЙОЛДАША!

Нөрмәт вә әтирам, йолдаш Шавругов!

Бу яхында көрушүб данышмаг учүн Койчая көлмишдим; чох тәэсүф ки, сизи тапмадым. Амма сизин барапидә элә сезләр эшилдим ки, түккләрим биз-биз олду... Койчайллылар сиз «Рәһмид» ләгәби верибләр.

Бу мәктубу алган кими кабинетин гапысыны бағлайыб яздылармы диггәтлә оху, неч кимә демә на!.. Яхши дейил, сөс дагылар, биа-бычылыг олар...

Начы Гафаров адлы бириси өзкәнин отагыны зорла тутмушду. Сиз дә мәсәлә галдырымшыныз ки, «Начы отагы бошалтмалыды!» Аз галып ил тамам олсун, начы отагы бошалтмайыб, сизин дә эл-аягыны союоб. Бу нә тәһәр ишдир?..

Койчайда дейирләр Шавруговун гәдәми биз дүшмүр. Кәлдий күндән оғрулар дарашиблар дана-бузова. Кағанович адына колхозда Асланын алты баш гоюну, Анашын бир баш данасы, колхозун бир өкүзү, бир данасы, бир инәйи, ики чамышы, алты гоюну. Гарабаггал кәндиди С. Мәммәдовун дөггүз баш, М. Исмайыловун 14 баш гоюну йоха чыхыб... Сиз бунларын һамысындан хәбәрдәрсүз, көрдүүнүз тәдбирләрдән исә хәбәрдәр олан йохдур.

Кәнәрлән баҳаналарын шүбһәләнмәй һагы вар, я йох?..

Иш белә кетса памбыга кедәнләр дана-бузову да өзү илә апармалы олачаглар.

Сиз дейә биләрсүз ки: «Чәрәкә кәндидике Ибраһим ила һүсейни мәсүлийәтә алыб, оғурлугу боюнларына гойдум». Бәс сонра? Сонра да онлары заминә вердиниз.

Йолдаш прокурор, неч оғруну да заминә верәрләр?.. Бу сезә әтирас зиди чаваб верәрсүз ки:

«Прокурор мәнәм, мән биләрәм, неч зад олмаз!»

Амма, олду. Мүгассир Ибраһим заминә бурахылан күнүн сабаңы бир колхозун инәйини оғурлады...

Көрүрсүнүзмү? Фактларын гарышында өзүнүз да мат галырсыныз...

Прокурорлуға мәлumat дахил олмушду ки, Койчай чындыр канторунун мүдирі Мәммәд Қәримов алвери яман кенишләндирб. Чырчындыр галыб бир кәнара, баşлайыб эттарийә вә бағгалийә мәллары сатмага. Сиз онун эвиндә ахтарыш апартдыран заман йүз метр мұхаталиф парча, йүз отуз килограм гәнд, иирими сөккиз флакон да «Шипр» этри тапылды.

Мәммәд анд иичб аман эләди ки, «бачым рәһметә кедиб онун хейраты үчүн базарлыг әлемишәм». Сиз дә инандыныз, неч ағалызыза көлмәди ки, «Шипр» этринин хейрата нә дәхли?.. Мәммәди бурахыныз ки, кет ишини көр...

Бу илин июл айында Микоян адына колхозун садри башыловду янызыза көлиб деди:

— Колхозун иики баш чамышы оғурланыбы! — Дединиз;

— Эризә яз, баҳарыг.

— Баҳмаг лазым дейил, милис шөбәси оғрулары тутуб, чамыш да габагларында. Өзләри боюнларына алышлар.

— Дедим ки, баҳарыг...

.. Ишә нә тәһәр баҳдыныздан неч кәсип хәбәри олмады, амма, һәмин колхоздан енә дә гоюн, чамыш оғурланмасынын хәбәрини һамы эшилди вә тәгсирли... Сиздә көрдү. Ахы оғруну беш-алты күн прокурорлуға апарыб-кәтирәндән сонра демишиниз ки: «Бала, һәлә кет кәз, баҳары...»

Чәфәр Чаббарлы адына колхозун несабдары С. Гасымов амбардар Қәримовла әлбір олуб колхозун пулуну, он-он беш тон да арпа-буғдасыны оядан, бәри әләмешдиләр. Бу масалә этрафында дүз дөггүз ай истинтаг апарыб, иши мәнәкәмәйә өтүрәнди, тәгсирнаманы нә үүр яздыныз. Қәримов илярым иш алды, Гасымов исә тамамилә азад бурахылды.

Йолдаш прокурор! Дейирсүз, йәни, Гасымовун неч тәгсир иш?.. Ахы кейчайллылар айры сөз данышылар?.. Дейирләр ки... Эй.. ачып һамысыны яза билмирәм...

Мән даға район мәркәзиндәкі алверчиләрдән, хулиганлыглардан, гумар ойнаяллардан язымырам. Чүнки бунларын һамысы сизин көзүнүзүн габағында олур.

Мәктубу охуяндан сонра дейә биләрсүз ки, бәс нийә район милис шөбәсинин адыны чәкмирсән?

Милис шөбәсинин рәиси Иманвердиев йолдаш экәр бу мәктубу охуса, йәтін ки, өз ишини баша дүшәр.

Мән бунлары сизә язмагла истәйирәм ки, дуюг дүшүб ишләрнинә тәһәр чәкәсүнiz. Иохса, ерин дә гулагы вар. Сөһбәт кедәр юхарылара чатар, баһлаярлар сизин ишләрнинизи эсаслы-көклю йохламага, яхши дүшмәз.

Һәләлик бу гәдәр... Мәктубума чаваб язмасаныз да олар... Чүнки... Балқә... сиздән габага дүшүб чаваб яздылар...

Сизә нөрмәт этдийимә инанын!

Күрт

АРХАЛЫ АГАЕВ

Адил Агаев чох пәжмүрдә қәзирди. Элә бил о бойда Жданов району онун башына дар олмушду. Пенчәйинин бойнуну галдырыб папагыны гулагына гәдәр басмыш. күчеләри вар-кәл эдир, һәр ким «ай Адил, қәзүмә бир тәһәр дәйирсан?» — дейә эһвәлыны сорушанда. Адил взуңы сыңырмамаг учун «Неч, бир балача тимов олмушам» — дейә чаваб верир вә яландан бир-икى дәфа да астырырды. Аңчаг Адилин дәрди, тимов дәрди дейилди. О, Халач памбыг мәнтәгесинде мүдир ишләйән заман 150 тон памбыг бухар олуб һавая учдуғу учун ишдән говулмушду. Иәгин йохлама олса чох фырылдагларын үстү ачылачаг, иш бөйүйәнәк, тимов дөнүб саталчәм олачагады.

Адил Агаев райкомун габагындан кеңәндә гохуму Гүдрәт Нифтәлиевә раст кәлди. Дәрдини она данышды, Гүдрәт Адилә үрәк-дирак вериб деди:

— Сән нәйин дәрдини чәкирсөн ай ғоҳум? Юнус кими гардашын вар, райкомун иккىни категидир, аллаң онун көләсесини устүмүздән эксик элемәсин. Мәни дә тичарат системинән говмушулар, иш олду? Юнусун сәбәбинә раймага мүдир тәйин олундum. Қедирәм бу сатт тәһвили көтүрмәйә. Сән дә кет дәрдини Юнуса де, һара истиасән ора тәйин этдиричәк.

Бу сөһбәттән бир күн сонра райкомун машины Жданов районунун Эһмәдли кәндина кәлди, кәнд Советинин бүгүн депутатлары тәчили ичласа ҹагырылды. Отuz беш депутатдан, он сәккизини йыға билдиләр. Райкомун нұмайәндәси депутатлары сөзу дә һамыда габаг взуңа верди.

— Иолдашлар, кәнд Советинә сәдәр сеч-дирмәйә көлмишәм...

Ердан бир нәфәр әтираз этди:

— Белә сечки олмаз, депутатларын на-мысы иштирак этмәлидир. һамысы да ол-маса, қарәк ярыдан чоху иштирак эләсин.

Райкомун нұмайәндәси депутатлары бир дә сайыб деди:

— Ярыдан сохдур. Ярысы он едди ярым эләйир, бурда исә он сәккиз адам вар. Демәк, ярым адам артыгдыр. Сәса ғюрам, әзәвәла имәзә верин. Адил Агаеви сизә та-ныдым.

Бир нәфәр орта яшларында узунбой киши әлини галдырыды.

— Адил Агаеви бизә танытмат лазым дейил. Биз онун тәрчүмәй-һалыны сиздән яхшы билирик. Истәйирсән лап анкетини әзбәрдән данышым. Ики ил бундан габаг һәмин Адил Агаев бизим бу Эһмәдли кандииң кәнд Советинин сәдри иди. Нә биабырчылыглар этди демирәм. биз ону зор-бәла илә кәндимиздан говдуг. Халач памбыг мәнтәгесинде мүдир ишләйән заман ең дә нә пәстанаңлардан чыхыса, хәбәрим йохдур. Аңчаг ордан да говдулар. Инди буның үчүн зорла бизә сырмага истәди-йинизин сәбәбини билсәйдик яман ол-мазды.

Райкомун нұмайәндәси кишийә ачыг-ланды.

— Отур ера, бөйүйүү, кичийин ерини бил.. Көрүрәм сиз Адил Агаеви чох пис танылышсыныз. Бәли, бәли, пис танылышсыныз. Мәкәр билмирсизиз Адил Агаев бизим район партия комитетесинин иккىни категи Юнус Агаевин гардашылдыр. Иәни бу о демәкли ки, Юнус Агаев һәмин бу Адил Агаевин һалалма дөгма гардашылдыр. Она көра сәса ғюрам, ким әтираз эләйир чыхыб кедә биләр. Неч кәси зорла сахлагат вә демократияны поzmag фикринде лештәләм. Һәр көс азалдыр, сәс верә дә биләр. вермәйә дә биләр.

Әтираз эләйенләр чыхыб кетдиләр. Адил Агаев исә Эһмәдли кәнд Советинин сәдри сечилди

А. ИЛЯС.

Рәссам П. ШАНДИН

Бүрократизм мешәсіндә.

Һүсейн ҺҮСЕЙНОВ

ҮЧСИФӘТЛИ АДАМ

Көрәндә бадә достуну.
Күлүр, севинчә яр олур.
Гашларын ортасында.
Гырыш дөнүб һамар олур.

Ачиз галыб, хәсис-хәсис.
Кәлмә кәзиб сөз ахтаран,
Бу достларын мәчлисіндо.
Дил-дил өтүр даянмадан.

Вазифәча өзүндән о.
Көрдүмү бир кичик, баһын.
Өзүн иш тох тутур һәриф.
Неч кәси гоймайыр яхын.

Үз дәйишир, сиғет дөнүр.
Рәнки дә түндләшир тамам,
Бирчә ичим, су тәк нитгин,
Аз галыр ки, үдсун адам.

★

Бейүк көрәндә үз-көзү.
Ишыг верир чираг кими,
О бойда көвдә гыврылыб,
Юмурланыр, юмаг кими.

Зәңк эдәнә бейүкләрә,
«Мәнәм, сизин нөкәр» — дейир.
Залым оғлу трубканы,
Нәб кими удмаг истәйир.

Молла Нәсрәддинин мәшһүр ләтифәләриндән бири дә арвадынын эти ейиб «пишик огурлады» демәсидир. Молла арвадын яланыны чыхармаг үчүн тутуб пишийи тәрэзидә чәкмеш вә сорушмушду:

— Арвад, экәр бу пишикдир, бәс эт һаны? Их, экәр бу этдир, бәс пишик һаны?

Гутгашен районунун Нич кәндидәкі фындыг зөвөнуда да фындыг алымасына фикир верәндә, Молланын пишийи кәлир дурур көз габагында. Анчаг Гутгашендәки фактлар ләтифәдәкі һадисәнин тәрсүнәдир.

Нич кәндидәкі завод бу ил колхозлардан үз тонадәк фындыг алмалыдыр. Инди-йәдәк алдығы фындығы тәрэзийә гоуб чәксэн үз тон ола, я олмая...

Айры-айры шахсләрден алыначаг фындыг планы исә икигат артыг ериңе тирилмишdir.

Элә буна көр дә, Молла Нәсрәддинин суалы яда дүшүр:

— Экәр Гутгашендә фындыг варса, бәс не үчүн колхозлар дөвләтә фындыг тәһвили планыны еринә етирмиләр? Хейр, экәр фындыг йохдурса, бәс айры-айры адамлар кисакиса фындығы нарадан йығыбы завод сатыр вә пулларыны нәгд алыб, гоурлар чибләнә? Элә адам вар ки, һар күн завода гырх, алли, бәлка дә алтыш килограм фындыг ве-рир вә килосу сәккиз манатдан пулуу алыш кедир эвина.

Молла Нәсрәддинин арвады суала чаваб тапа билмәдий һалда, заводун директору Даллакян бу суала мин бир чаваб верә билир...

— Ничдә фындыг олуб, олмамасыны һох-

ламаг мәним вәзиғем дейил. Мәним вәзиғем анчаг ондан ибарәтдир ки, гапыма кәлән мән-сулу алам, гәбз вериб пляяны долдурам. Башга мәсәләләр мәни марагландырымый. Зәһмәт чәксин колхоз да йығысын, кәтирсүн, тәһвили версүн, она да гәбз язым, пулуу көчүрүм несабына.

Анчаг колхоз өз багларында йығымаға фындыг тапмыр ки, Даллакянын арзусу ериңе етишсүн... Экәр Даллакян завода фындыг кәтириб верән айры-айры адамлардан сорушса ки:

— Эзизим, элә күн олмур ки, сән бура калмайәсән, өзүн дә бир күн Эһмәд адына, о бири күн Мәммәд адына фындыг тәһвили вермайәсән? Бу һарадандыр? Сәнин һәйәтийнин нечә нектардыр ки, һей йығырсан, гурттармы...

Нәләнсә, Даллакян бу суалы вермир. Фындыг кәтирилиб, тәһвили верилир, план долур. Йүз мин манатларла дөвләт пулуу ахыр фындыг оғруларынын чибинә.

Даллакяна лазым олан да элә будур. Өзү дә нә сирр варса фындыгын гәбулу кечәләр кечирилир. Яхши дейиблөр: «Кечә гара, чүчә гара» — нә көрән вар, нә билән.

Гутгашендә үз нектарларла фындыг бағы вар. Амма, бу бағларын нә һасары вар, нә чәпәри... Кимин көнлү нә гәдәр истәди дәрир, һарада истәди сатыр. Догрудур, милис мүвәккili Казым Мустафа оғлуну бурая тәйин эләйәндә дейиблөр:

— Казым, оғруларла мүбәриза эләмәк дә сәнин вәзиғенә дахилдир, гойма ки, колхоз бағларыны чалыб-чапсынлар!..

Амма, Казым Ничә кәлдийи күндән, нә

гәдәр баҳыр, нә гәдәр көз қаздирирсә, бир нәффәр дә олсун фындыг огрусу көрә билмир ки, тутуб өзәландырысын вә башгаларына да дәрс олсун...

Кейчай, Ағдаш, Евлах вә Бакы базарлында ширин фындыг алвери кедир. Өзү дә Гутгашен колхозларынын несабына.

Дейиrlәr ки: Гутгашендә фындыг бағы олмаян колхозларын сәдләрли өзләрини хошбахт несаб өздирләр. Сәбәбини сорушдуга дейиrlәr.

— Кедин фындыг бағы олан колхозларда эмәк интизамына баҳын, көрүн нә аләмдир... Колхозчулар фындыг алвериндән мачал тапмылар ки, колхозун башга ишләрилә мәшгүл олсунлар. Бәзиләринин сорағы Бакыдан, Москвадан, һәтта Челябинскдан кәлир. Шыдрыг фындыг тиҷарәти кедир. Дейиrlәr, фындыг оғрулары ишин чәмими яхши тапыблар. Бакыя кәтирдикләр оғурлуг малы бир ердән комиссиян тиҷарәтинә тәһвили вериб, алләри чибларнда гайыдырлар Гутгашена.

Бир вар колхозда ишләйәсән, һәләл эмәк күн газанасан, бир дә вар колхозун фындыгын базарларда дашыясан.

Көрүнүр, фындыг оғруларына иккинчи сәрф өздир. Она көрә ки, бу иш үчүн кениш шәрәйт вар. Нә динән вар, нә диндиран. Элә фындыг оғруларына да бу лазымдыр. Ничәкі завод илә комиссиян тиҷарәти дә фындыгы көзүюмлү алыр.., Бу оғрулардан соруш йохдур ки, «кечән, айын нечәсидир?»

Бәлкә дә бир аз дәринге жетсәк, буна «кәндихуданы көр, кәнді чап!» демәли олдуг.. һәр һалда тәмиз ишә охшамы...

ЕРЛИ КОМИТӘДӘ

Рәссам Нәчәфгулу

— Жөзүмүз айдын, енә курорта кедирсүнiz!
— Нәдән билдиниз?
— Үзвлүк һагги вермәйиниздән.

ӘНВӘР НӨГСАН АХТАРЫР

Гутгашен тәрәфдән кәлән шофер башыны пәнчәрәдән чыхарыб
Гутгашенә кедән шоferи һарайлады:

— Айыг ол, йолу кәсибләр.
— Ким кәсиб?
— Әнвәр! Әл ачыб нәзир йыгыр.

— Мәнә дәхли йохдур, йүкүм колхоз малыдыр, ондан Әнвәр нәзир дүшмәз,

... һәр икى шоfer газы басды. Гутгашенә кедән шоfer денкәйә чатанда, гырмызы мотосиклетин бөйрүндө даянмыш долубәдәнли бир киши өл галдырыб машины саҳлатдырды вә чидди сәсләдиди:

— «Праваны» чыхарт!
— Сиз кимсизиз?

— Һәлә мәни танымамысан? Нәзарәтчи мүфәттиш Әнвәр Садыговам. Бу йолларда ганун позан шоfer ахтарырам.

— Эчәб эләйирсэн. Мәни наһат әйләмисан, һәр ишim тараздыр.

Мүфәттиш гашларыны дүйүнләйиб машины диггәтлә нәзәрән кечирмәйә башлады.

— Валланы, истасәм сәнде «50» нөгсан тапарам. «Праваны»

вер бәри, соңра данышарыг.
— һеч «1» нөгсаным да йохдур, «правда»мы да вермірәм.

Мүфәттиш сәсини бир балача юмшалтды.

— һеч «25» нөгсаным да йохдур?..

— Чаным, бурах чыхым кедим, ахы иш-күчүм вар.

— Йохса биз аварайыг? Бизим иш-күчүмүз дә вар, арвад-ушымыз да.. һамысы ағыны ачыб емәк истәйир; һеч олмаса «15» нөгсан да тапмаячагам?..

— Кечәни бурда галмалы олсам да, сәнә «15» нәдир... һеч «1» нөгсан да тапдырасы дейиләм... белә дә сойғунчулуг олар?..

Мүфәттиш шоferин тәрслүйини көрүб додагларыны чейнәди. алләрини овшудурду, машины бир дә нәзәрән кечириб деди:

— Э, нә бәрк адамсан... һеч «1» папиросун да йохдур?..

— Чәкән дейиләм,

— Па атоннан...

Шоfer узаглашды вә габагына чыхан һәмкарларына деди:

— Айыг олун һа... Әнвәр ден-кәлә «нөгсан» ахтары!

КОНСЕРТДӘ

Рәссаам А. ГУЛИЕВ

БАШ ҮСТӘ

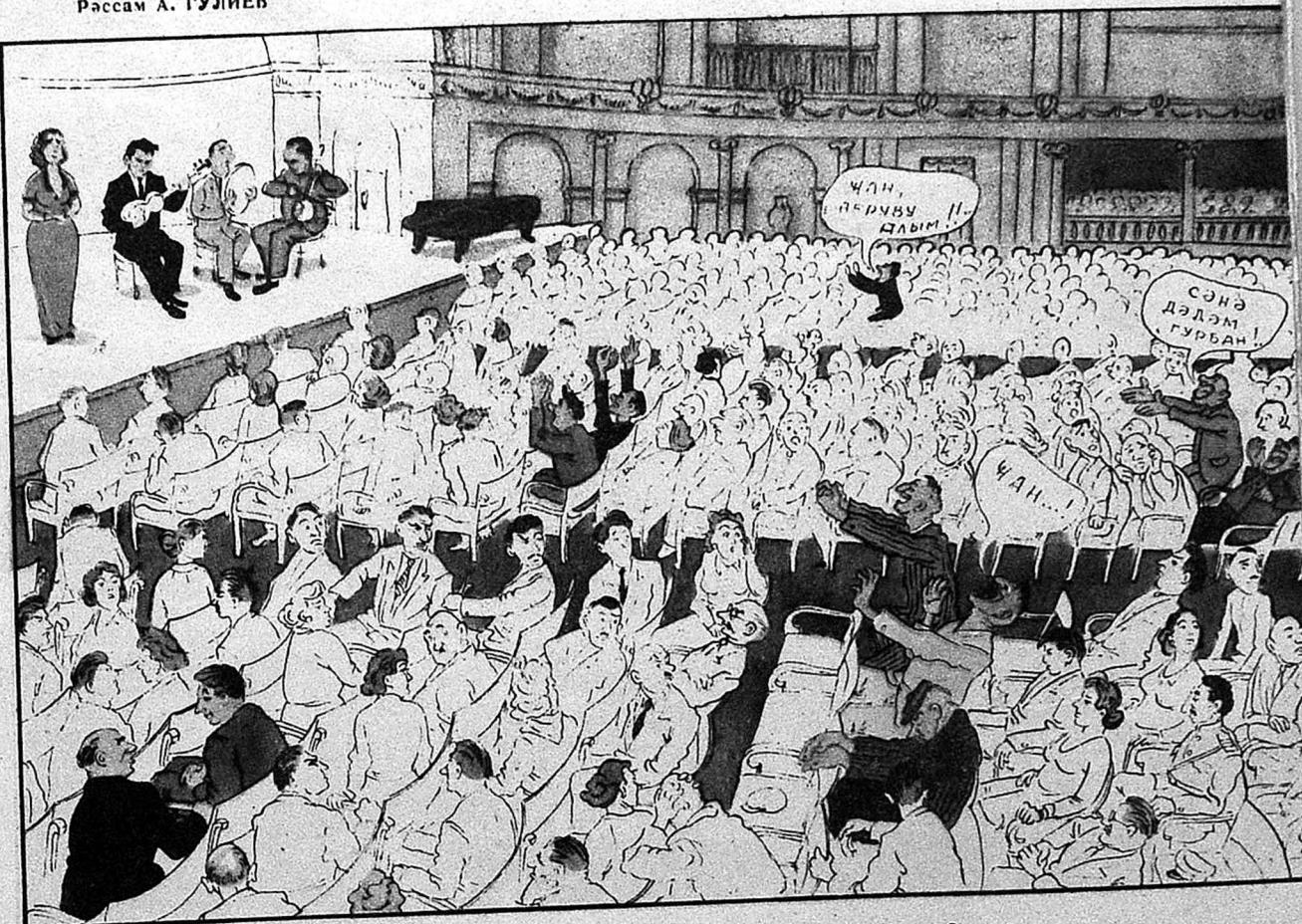
Колхозчулар сейләди,
— Қәндә тикәк бир һамам!
Сәдәр деди: «Баш үстә!»
Сонра сөзүн унутту.
Даш гоймады даш үстә.

Бир күн она дедим мән:
— Ханишим вар ай сәдир!
О, сейләди астадан:
— Буюр де, сөзүн нәдир?
Дедим: — көрпәләр үчүн.
Жәлин тикәк бир бина.
Арвад ишә кетмәйир,
Көрпәдир банс буна.
Сәдәр сох разы галды,
Еңә деди: — Баш үстә.
Сонра унутту тамам,
Гоймады даш-даш үстә.

Бу да бир чүр адамдыр,
Ичласда верәр сөзү.
Сонра ялдан чыхардар.
Нәйин вәд эдиг өзү.

Ким нә тәләб эдирсә,
О, һей дейир «Баш үстә».
Өмрүндәс гоймайыб,
Бирчә дашы даш үстә.

Ч. ЧАВАДЛЫ

— Инди бунларын һансына гулаг асаг?

Рәссаам Э. ЗЕЙНАЛОВ

Бә'зи идарәләрдә тәсәррүфат или гурттарыр дейә хәрчләнмәмиш пуллары лүзумсуз ерә сәрф эдирләр.

БАЙДАН ҚАЛМИШ НӨКӘРӘМ...

— Сәнә дедим динмә, дишләринни текәрәм!

— Ай йолдаш Нифтәлиев, диш төкмәк нә лазым, ерли тәшкилатларын хәбәри олмадан өзбашына кәлиб зә тутурсунуз. Ганун-гайда вар, йохса йохдур?

Нифтәлиев сәсини бир аз учалтды.

— Мәнә нә ганун, нә гайда? — деди. — Мән өзүм элә ганун-гайданын кешийиндә дуран идарәнин ишчىсийәм. Мәни танымырсан?.. Саатлы район халғ мәһкәмәсинин катиби Дағстан Нифтәлиевәм.

Сабирабад район мәнзил шөбәсисинин мүдир итәйчубла сорушду:

— Сиз Саатлы мәһкәмәсинин катибисиниз? Бас Сабирабад сәнгийә шөбәсисинин эвнин на үчүн зәйт эдирсисиниз? Кедин, өз районунуз!.. Нифтәлиев, көнна тахта-тұхтаны бир-бира не чалашшыры, бейүк бир отагда аракәсма дүзелдә-дүзелдә деди:

— Мәним күчүм һәр ики района чатыр. Арвадым бурда һаким, өзүм дә орда мәсүл иши... Чох данышсаныз көтүрүб бирбаш мәркәз язарым!.. һәкимләр районлара ишләмәйә кәлиб, сиз исә онлары сыхыштырырсыныз. Билирсисиз бу һәрәкәтнинә кәрә сизә нейләйәрләр? Мән бу барадә язым, сиз дә баҳыны!

Нифтәлиев сәнгийә шөбәсисинин бинасында ики отаг тутту. Ерли тәшкилатлар динди, данышы, Нифтәлиев көтүрүб һәр тәрәфә язды. Һайнарай салды. «Жәлин, бизи чөлә төкүрләр, кемәк эдин!» Нифтәлиевин арвады һәким оллуғу үчүн дедиләр, әйбі йохдур, гой яшасындар.

Нифтәлиев сонра башлады «өзүмә ер эләйим,

көр сәнә нейләйәрәм»—дәйә гоншулары сыхыштырымага, беш эвн гапысы ачылан бир отагда өзүн дәһлиз дүзәлтмәйә. Гоншуларын йолуну кәсди, эвн ярашыгыны позду, Шәһәр Советтән, коммунал-тәсәррүфаты шөбәсисинен кәлдиләр, «бу янынла мұбаризәнин элейнин-дир» — дәйә Нифтәлиеви баша салмаг истәдиләр. О, һеч кәсін сөзүнә бахмады, истәдийини эләди.

Инди кимин нә ихтияры вар, Нифтәлиева,

көзүн үстүндә гашын вар десин. О, тапанча кими ачылыр вә «байдан қалмиш нөкәрәм» — дәйә һамамда да, горху кәләр...

М. ГАРЯКИНЛИ

— Палтарюян машины нәйинизә лазымды!
— Ил гурттарыр, дедим пулумуз батмасын.

НАМАМДА ҺӘР ШЕЙ ОЛА БИЛӘР...

— Бый, башыма хейир, һаны мәним чорабларым?

— Ай, биабыр олдуг. Бөгчамдан алт палтарымы ким көтүрүб?

Бу сөзләри эшидән ачарчы та башмагларыны тыгылдада кәлиб һамамын ортасында даянды, ики әлләрини белине гоуб деди:

— Башымыза да хейир, аяғымыза да, демәдимми ки, чиммәйә кедәндә палтарларыныздан муга-

ят олун, бура һамамдыр, һәр шей ола биләр!..

Бу надиса ахыр ки, нә илә гурттарды? Һеч нә илә. Палтарлары итәнәрин һәрәсина эл бойда имзалаңмыш вә мәһүр басылыш акт ве зилди. Бу актларда көстәрилди ки, Дағусту һамамда палтарларын итмәси тәсдиг олунур.

Амма актда язылмады ки, көрасән палтар оғрусу һамамын ичиндәдир, йохса байырында?..

— Ай киши, енә нәйин фикрини чәкирсөн?
— Мәнишәт мәсәләләримин.

ИШ КЕТСӘ БЕЛӘ

Кирпи гардаш, унудублар даһа колхозда бизи,
Мәчбурул олдуг нараһат этмәй ахырда сизи,
Фермамыздан сәнә яздыг бу кичик эрзәмизи.
Чыхмарыг биз яза сағ, дөгрүсу иш кетсә белә.

Декабр кәлди, союг дүшүб, сулар дөндү буза.
Сәрт кечәндән һавалар, йохду кәлән фермамыза.
Неч демәсән гоюнуг, бәнзәйирик лап хоруза.
Чыхмарыг биз яза сағ дөгрүсу иш кетсә белә.

Дөрд-беш илләр дөшәниб газмамызын үст гамышы.
Чүрүйүб инди о да, сахламыр эсле яғышы.
Чох чатынниклә кәтирик баша билдирик гышы.
Чыхмарыг биз яза сағ дөгрүсу иш кетсә белә.

МТС-дә бизи неч эсле салан йох ядына,
Күнләри тә'лигә язмагла кечир сәр адына.
Бәс языг мал-гаранын ким чатачаг имдадына,
Чыхмарыг биз яза сағ, дөгрүсу иш кетсә белә.

Билмирик биз бу эзийәтләри кимдән чәкирик,
Ятмырыг биз кечәләр ней дүшүнүб гәм чәкирик.
Алтымыз яш, узаныб сүбһә гәдәр нәм чәкирик,
Чыхмарыг биз гыша сағ, дөгрүсу иш кетсә белә.

Р. ЭҢМӘДЗАДӘ

ФАТЫ ХАЛАНЫН ТОЮГУ

(некайә)

Сүпүркәчи Фаты хала гырт дүшмүш тоюгуну басдырмаг учүн гуллуг этдий идарәнин төвләсингә мұнасиб ер тапды. Бурада, ичинә от вә саман төкулмүш көнә ахыр варды. Фаты хала бир этәк юмурта илә төвләйә кәлди. Элә тоюгу раһатладығы ердә меңтәр гоймады:

— Онсуз да — деди, — атларын ери дардыр. Бир дә, кәрәк завхоз Малдаров ичәэ версин.

Фаты хала тоюгу юмурталарын үстә гоюб бирбаш Малдаровнан янына кетди. Завхоз ону динләйиб башыны булады:

— Олмаз, белә ишләрә мұавин бахыр! — деди.

Телефонда Аллаһир Худаярович чыр сәси эшидилди:

— Элбэттә, гушчулыг тәсәррүфатыны инкишаф этдирмәйин бөйүк әһәмиййети вардыр, Бәли-бәли, вардыр бөйүк әһәмиййети гушчулуғу инкишаф этдирмәйин, экәрчи назирлийин рәсми көстәриши ола... Проект назырлайын, кәлән һәфтә мұзакиры эдиг гәрар чыхарарыг. Гәрарымызы көндәрәрик назирлийә, йәгинги ки, тәсдиг эдик, ичәэ верәрләр. Тәшкіл этмәк лазымыр.

Фаты хала башыловлу мұавиннан янына гачды:

— А дәрдин алым, тоюгум гырт дүшүб. Истәйирәм төвләдә, бир бучагда басдырам, экәр ичәэ версизни...

Мұавин Фаты халая гулаг асандан сонра:

— Элә тәшәббүсдүр, — деди, — амма мұдир илә дә даныш, гой көстәриш версин, тәшкіл эдәк. Бүчүр мәс'ул ишләрә яныз о мәшгүл олур.

Бир нечә күндән сонра, назирлийә бу мәзмұнда бир гәрар көндәрилди:

«§ 13, маддә 4. Сүпүркәчи Фаты халанын тоюгу гырт дүшүб. Она идарәнин төвләсингә тоюг басдырым үчүн ичәэ вермәк һагында чыхардығымыз гәрары тәсдиг этмәйинизи хәниш әдирик».

Мәсәлдир, дейәрләр: илә баша кәлмәйән, дилә кәләр. Фаты халанын идарә гапыларына дүшдүй илә күндән үч һәфтә кечмиши...

Мұдир Фаты халаны хүсуси бир нөрмәт вә гайғы илә гәбул этди. О, сүпүркәчини гарыштайыбыз энтирамла эл верди. Соңа голуна кириб дивана тәрәф апарды.

— Буюрун әйләшин, бизә дайр гуллуг?

— Гуллуг саһиби оласыныз, бир тоюгум вар, гырт дүшүб. Истәйирәм төвләдә басдырам, надинч ушаглардан узаг олсун. Нәм дә элимин алтыдыр, тез-тез баш чәкәрәм.

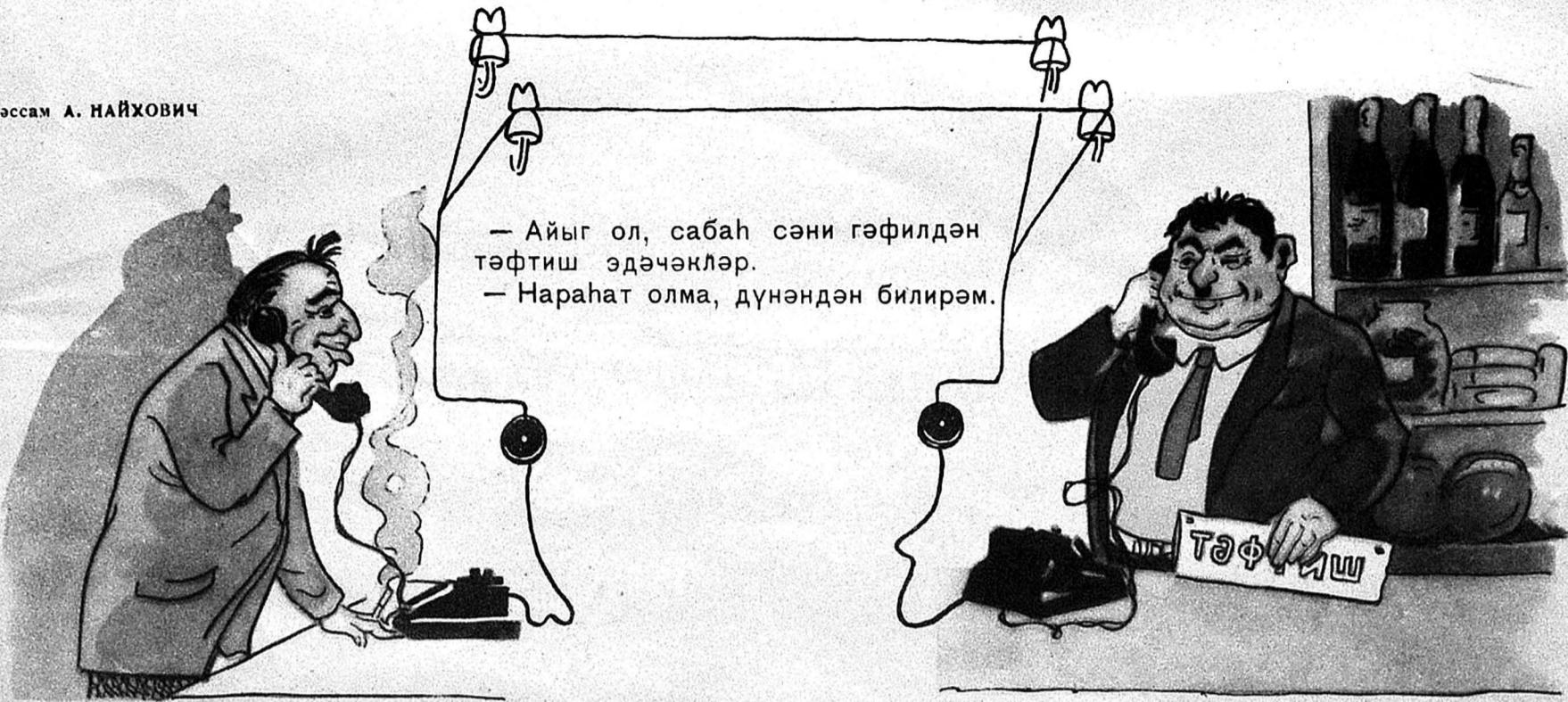

Район илә мәркәз арасында язышма кетдий заман, меңтәр кәлиб Фаты Халаны яхалады:

— Ай арвад, кәл бу чүчәләри-иңә дур, эл-аяға долашма-сынлар! — деди.

Гейбулла РӘСУЛОВ

Кирпи гардаш!

ӘЗИЗИМ КИРПИ!

Эшитмишәм ки, бизим Нефт Дашиларына сәяңәтә кәләчәксән, хош кәлиб сәфа кәтирирсән!. Көзүмүз үстүндө ерин вар. Амма, эңтияятыны габагчадан көр ки, йолда нә гәсәбәмиздә нараһат олмайсан.

Дввэла, йола чыханда өзүнлә бир кәтил көтүр ки, кәмида аяг үстүндө галмайсан. (Биз өйрәнчәлийик!) Йөгүн ки, йол үчүн емәк эңтияяты көрәчәксән!.. (Кәмида олан буфеттә э-тибар иштүрдүр.) Әкәр йолда башга бир кәми сизи өтсә нараһат олмайын. О, нефтдашыян кәмидир.

Сизинки исә сәрнишин кәмиси. (Әслиндә бу ондан тез көтмәлидир, амма!..)

Нефт Дашиларына чатыб, кәмидән дүшән кимн әввәлчүйтмағынын найна гал. Әкәр Садыгов (бу бизим мәнзил коммунал-тәсаррүфаты идарасинин мүдүридир) сәнә ятагханада ер вермәс, ким олдугукуни нишан вермә! Чүнки Садыгов „Кирпи“ нәдир, неч „Крокодил“ дән дә чәкинмир.

Чох миннәтдән сонра ятмаға ер алсан, йорған-дөшәйинин назийлийиндән, дөшәк ағынын, әл-үз дәсмалынын чиркли олмасындан шикайтләнмә! Йохса кәнардан баҳанлар сәнә күлүб дейәр ки, „көйнә кәндә тәзә гайды гоян кәлиб“.

Ятмаг ери дүзәлән кими башла емәк нәширинә дүшмәй. Өзүнү вер ашхана, гапы ачылан кими кир ичәри, ер тут! Йохса ашхана кичик, чамаат чох... Гонағсан, аяг үстә галарсан... Емәкләрин дә кейфиййәтинә чох бәнд олма!..

Амма, емәкдән сонра яхши мәдәни истираһат әдәчәксән.. Мәдәният звиңе кетсән, орада он-онбеш илдән галма пәсманә кино-фильмләрингә баһыб, ләззәт апарарсан.

Башга ердә исә бу хошбәхтлик сәнә мүйәссәр олмаз.

Кинодан сонра чапарағ өзүнү ятагханая етир ки, өз-кәси чарпайны тутмасын. Әкәр көрсән ки, тутублар, онда сән дә нарда бош чарпай көрдүн тут!

Кечәнин бир аләми сәни дүртмәкләсәләр, инчимә! Бу нәвбәдән кәлән фәнләләрдир. Дур, ерини вер санибин... Өзүн дә кеч башгасыны дүртмәлә, дейинен „бу мәним еримдир“. Инаныб о saat чарпайны сәнә верәчәк. Бу эмәлийятдан да неч кейфини поズма!.. Чүнки бураларда һәр чарпайнын иккүч намизәди вар...

Сәнәр ериндән галханда күрәйин говушуб ағрыса тәгсир итәгән союзлуғунда көрмә, (бил ки, фәнләләр нә чәкир)!

Әзизим, бирдән сөзләрими зарапат саярсан на? Хейр, дәмир дирәкләр үзәринде салынмыш, ады дилләрә дастан

олан, шәнинә маһнылар гошулан Нефт Дашиларындакы бу хырда-пара мәсәләләри сәнә язмагда мәгсәдим одур ки, буралара кәлиб көрәсән ки...

Кәлсән чох шейләр көрәрсән!

Нефт Дашиларынын фәнләләри адындан:

С. А. МӘММӘДОВ.

КИРПИ ГАРДАШ!

Нечә күндүр ки, ушага ад гоймаг үстүндә арвадла мөнкәм мүбәнисәмиз кебир. Мән дейирәм ки, ай арвад „балам-балам!“ демәкдән бир шей чыхмаз. Қәл ушага ад гояг. Дейир ки, тәләсмә, дейирәм ки: нийә? Дейир адсыз гәсәбәдә догулан ушага нә ад гоюм?.. Дейирәм ки: гәсәбәнин ушага на дәхли вар? Дейир ки: чох дәхли вар. Демәзләр ки, бу ушагын докулдуғу ери, мәканы нарадыр? Дейирәм ки, арвад, һәркән гәсәбәнин аднын көзләсәк, онда кәрәк ушага неч ад гоймаяг. Чүнки гәсәбәмиз дөрд илдир тикилиб. Онуң чохлу әналиси, кино-театры, муалиханасы... аз галыб шәһәр бойда ола. Амма, индия кими ады гоюлмайыб. Танышбилиш сорушанда ки, нарада олурсан? Адам лап утансыр, наәлач галыб дейир ки: Монтиноң о яна, РАЗИНДАН БЕРИ нефттайран заводларын лап яхыныңында, шәһәрин „Сәккиз километрлийндә“ олан гәсәбәдә яшайырыг. Әкәр гәсәбәләринг ады километр илә гоюлса, онда кәрәк чөграция институту янында бир дә мұнасабат шөбәси ачыла ки, километрләргин несабыны сахласынлар.

Кирпи гардаш, инсаф илә десәк, арвад нағлыдыр. Я кәрәк Бакы шәһәр ичраийә комитәси тәрәфиндән гәсәбәйә ад гоюлмасы күнүнү көзләйэк, я да ушагын аднын „Сәккиз аға“ гояг.

Ә. ИБРАИМ ОГЛУ.

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

«Кирпи» журналынын бу ил 18-чи нөмрәсендә «Назирликтә билүләр» сәрлөвәли фел'eton нағында Азәрбайҹан консерв трестинин рәиси Мирзәчанов йолдаш редакциямыза көндәрдий мәктубунда билдирир ки, көстәрилән бүтүн фактлар йохлама заманы дөгру чыхмышдыр. Заводда олан нөгсәнларын арадан галдырылмасы учун трест тәрәфиндән бир сыра тәдбиrlәр көрүлмәкдәdir.

Нефтчала район мәдәнияттә зөвнин пис вәзиийәтдә олмасы нағында алдығымыз мәктуб йохланылдыгда дөгру чыхмышдыр. Нефтчала РИК сәдри вәзиғесини ифа эдән Әсәдов йолдаш бизэ көндәрдий чавабда хәбәр верир ки, мәктубдакы фактлар йохлама заманы дөгру чыхмышдыр. Йохлама нәтичәләри район мәдәнияттә зөвнин йығынчағында музакирә эдилмиш вә бурада иши яхышлашдырмаг учун тәдбиrlәр көрүлмәшлүр.

Киров району Новханы гәсәбәсинә жедән йолларын пис вәзиийәтдә олмасы нағында алдығымыз мәктуб йохлама заманы дөгру чыхмышдыр. Киров район ичраийә комитәсінин сәдри Чавадов йолдаш бу барәдә тәдбиr көрүләчәйини хәбәр верир.

Редактор — Гулам Мәммәдли.

Редаксия һей'әти: М. Абдуллаев, И. Ахундов, С. Гәдирзадә, К. Казымзадә, С. Мәликов, И. Нәчәғгулу, М. Рахим, С. Рәһиман, С. Рустем.

Коммунист газетинин ишшөи. Редаксиянын адреси: Бакы, Коммунист күчеси, 11/13, 4-чү гапы, 2-чи мартабә. Тел. 2-67-17, Абуна гүймети: айлығы 3 ман.

ФГ 01258. Сифариш № 676. Тиражы 40.000. Кагыз форматы 70×105. 1-шапа имзаланмыш 6 XII-56.

Азәрбайҹан ССР Мәдәният Назирлийинин 26 комиссар админа матбасы, Бакы. Эли Баиралын күчеси, № 3.

M.F.Axundov Edm
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

1826

K 4

ГЭРБИ АВРОПА ӨЛКЭЛЭРИНДЭН БИРИНДЭ

